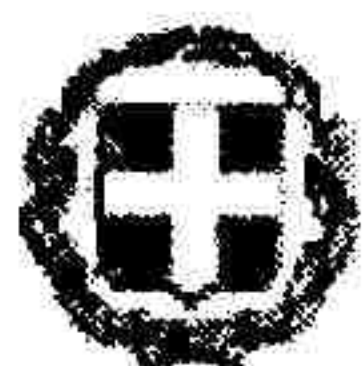

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

12 Ιουλ. 2013

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Μαρούσι, 12-7-2013
Αρ.Πρωτ.: 93638/ΠΗ
85420 εισ.

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
Ιστοσελίδα : www.minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210-344 23 20
FAX : 210-344 32 45
GKOSK

ΠΡΟΣ : Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
✓ Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ: Βουλευτή κ.
- Σπυρίδωνα-Άδωνι Γεωργιάδη
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ : «Απάντηση στην Ερώτηση
με αριθμό 12091/20-6-2013»

Απαντώντας στην Ερώτηση με αριθμό 12091/20-6-2013, την οποία κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Σπυρίδων-Άδωνις Γεωργιάδης με θέμα: «Διαφύλαξη της Τσακωνικής Διαλέκτου», σας κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

Η τσακωνική διάλεκτος αποτελεί μία από τις πιο ιδιόμορφες και ενδιαφέρουσες περιπτώσεις νεοελληνικής διαλέκτου, καθώς εμφανίζει τόσο εντυπωσιακές διαφορές από την κοινή νεοελληνική και από τις υπόλοιπες διαλέκτους, ώστε να ηχεί για τους μη φυσικούς ομιλητές της ως ένα είδος «εξωτικής» γλώσσας (βλ. και Τζίτζιλη 2000, 15), σχεδόν ακατανόητης. Λόγω αυτών ακριβώς των μεγάλων «αποκλίσεων» από την κοινή νεοελληνική, συγκαταλέγεται, μαζί με την ποντιακή και την καππαδοκική, στις πλέον χαρακτηριστικές διαλέκτους της ελληνικής (βλ. Κοντοσόπουλο 2000, 3). Χαρακτηρίζεται, επίσης, ως αρχαιοπρεπής, αφού η τσακωνική -σε αντίθεση με τις άλλες διαλέκτους- δεν προέρχεται από την ελληνιστική κοινή, αλλά κατάγεται απευθείας από την αρχαία δωρική διάλεκτο της Λακωνίας. Εξωγλωσσικοί παράγοντες (προπάντων η γεωγραφική απομόνωση της Τσακωνιάς για αιώνες) κράτησαν τη διάλεκτο αυτή συντηρητικότερη, σχεδόν απaráλλαχτη μέχρι τις μέρες μας. Η αναπόφευκτη πάντως πυκνότερη στις μέρες μας επαφή με την κοινή νέα ελληνική επεφύλασσε και στην τσακωνική την ίδια μοίρα με τις υπόλοιπες νεοελληνικές διαλέκτους: υποχώρηση, συρρίκνωση και περιορισμό της χρήσης της κυρίως στους ηλικιωμένους. Υπολογίζεται ότι σήμερα τη χρησιμοποιούν, ενεργητικά ή παθητικά, 2000-4000 ομιλητές.

Οι τεχνητές προσπάθειες αναβίωσης των διαλέκτων (π.χ. μέσω της συστηματικής διδασκαλίας τους ως γλωσσικών «μαθημάτων») έχουν αποδώσει κατά κανόνα πενιχρά αποτελέσματα· αντίθετα, αν οι τοπικές ποικιλίες αντιμετωπιστούν όχι ως απλά μνημειακά υπολείμματα αλλά ως πηγές πολιτισμικού πλούτου και ως ιδιαίτεροι μαθησιακοί πόροι, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ανάπτυξη της γλωσσικής επίγνωσης των

νεότερων (διαλεκτόφωνων ή μη) και κατά συνέπεια στη διατήρηση του γλωσσικού πλούτου της περιοχής όπου μιλιούνται.

Η διαλεκτική ποικιλομορφία της ελληνικής αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς πόρους για τη διδασκαλία της γλώσσας και του πολιτισμού, και υπάρχουν πολλοί τρόποι για να αξιοποιηθεί στη διδακτική πράξη. Ενδεικτικά:

Οι μαθητές μπορούν να λειτουργήσουν ως μικροί ερευνητές και να οργανώσουν τα δικά τους σχέδια δράσης για την καταγραφή και αξιοποίηση της διαλέκτου.

Για τη διάχυση της γνώσης, σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς (Δήμο) ή π.χ. με το Εργαστήριο Νεοελληνικών διαλέκτων του Πανεπιστημίου Πατρών (http://imgd.philology.upatras.gr/el/dialect/greek_dialects.html) και αξιοποιώντας τους ερευνητικούς καρπούς της Ακαδημίας Αθηνών (π.χ. τρίτομο Λεξικό της τσακωνικής διαλέκτου του Α. Κωστάκη, 1986-1987), μπορούν να δημιουργήσουν π.χ. το δικό τους διαδικτυακό «λεξικό» της διαλέκτου ή μάλλον το δικό τους διαλεκτικό ιστολόγιο με πολυμεσικές εφαρμογές, να σκηνοθετήσουν τη δική τους ταινία για τη διαλεκτική πραγματικότητα της περιοχής τους, να επιδιώξουν την αδελφοποίηση με σχολεία κοινής ή διαφορετικής διαλεκτικής πραγματικότητας στο εσωτερικό και το εξωτερικό και γενικότερα να διοργανώσουν εκδηλώσεις με επίκεντρο την τοπική γλώσσα και ιστορία και σε διαχρονικό επίπεδο (π.χ. αξιοποίηση του αρχαίου διαλεκτικού πλούτου της περιοχής μέσω επιγραφών στη αρχαία δωρική διάλεκτο).

Το σημαντικό είναι σε όλα τα στάδια να επιδιωχθεί η ενεργός συμμετοχή όλων των μελών της κοινότητας (π.χ. ενεργοποίηση διαλεκτόφωνων καθηγητών και δασκάλων ή απλών διαλεκτόφωνων κατοίκων), η διαρκής εμπλοκή των μαθητών με συνεργατικές δράσεις ερευνητικού προσανατολισμού (συλλογή, ταξινόμηση, επεξεργασία σύμφωνα με τους κανόνες της διαλεκτολογικής έρευνας) και πάνω από όλα η συνέχεια του κάθε εγχειρήματος.

Επειδή η στοχευμένη εμπλοκή με δραστηριότητες περί την τσακωνική θα εξοικειώσει ούτως ή άλλως τα παιδιά και με την ίδια τη γλωσσική μορφή της σπάνιας αυτής διαλέκτου (από την οποία θα έχουν μάλλον και κάποια οικογενειακά ακούσματα), θα προτεινόταν αυτή τη σύνθετη προσέγγιση αντί της άμεσα γλωσσικής ενασχόλησης (με τη μορφή ξηράς γλωσσικής διδασκαλίας, όπως ίσως έγινε με ατομική πρωτοβουλία κατά το παρελθόν). Οι δραστηριότητες έπειτα αυτές μπορούν να επεκταθούν και να καλύψουν ολόκληρη τη διαλεκτόφωνη αυτή περιοχή, δημιουργώντας ένα δίκτυο (κατά προτίμηση μάλιστα ψηφιακό), με κέρδος για τους μαθητές και για όλη την περιοχή πολλαπλό και μονιμότερο.

Το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, που πιστεύει στη μεγάλη αξία των διαλέκτων γενικά και της Τσακωνικής ειδικά, στην «Πύλη που έχει εκπονήσει για την ελληνική γλώσσα και τη διδασκαλία της», διαθέτει ειδική ενότητα για όλες τις νεοελληνικές διαλέκτους (http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/dialects/index.html). Η Πύλη είναι ελεύθερα προσβάσιμη και οι πόροι που έχει συλλέξει με επιστημονική και εκπαιδευτική λογική προσφέρονται για αξιοποίηση.

Επιπλέον, το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας διατίθεται, εφόσον προκληθεί έμπρακτο τοπικό ενδιαφέρον στο σχολικό μικροσύστημα της Λακωνίας, να καθοδηγήσει με την τεχνογνωσία του κάθε προσπάθεια δημιουργικής και κριτικής διδασκαλίας της τσακωνικής διαλέκτου και του τοπικού πολιτισμού.

Όσον αφορά την ένταξη της διδασκαλίας της Τσακωνικής διαλέκτου στο επίσημο Αναλυτικό Πρόγραμμα της Πρωτοβάθμιας ή της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης επισημαίνεται ότι αυτό δεν είναι εφικτό στο πλαίσιο του περιορισμένου σχολικού χρόνου που προβλέπεται από το Ωρολόγιο Πρόγραμμα. Η διδασκαλία όχι μόνο της Τσακωνικής αλλά και άλλων διαλέκτων (Κρητικής, Κυπριακής, Ποντιακής, Κατωιταλικής κ.λπ.) μπορεί να ενταχθεί, σε τοπικό βέβαια και όχι σε πανελλαδικό επίπεδο, στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης του Δημοτικού σχολείου καθώς και στο πλαίσιο ερευνητικών εργασιών, project ή άλλων σχολικών δραστηριοτήτων. Εξάλλου, η διαφύλαξη και διατήρηση μιας διαλέκτου δεν εξαρτάται τόσο από τη συστηματική διδασκαλία της εντός του σχολείου όσο από τη

διάθεση των νέων γενεών να την προσλάβουν από τους μεγαλύτερους και να τη μιλήσουν σε καθημερινή βάση, τουλάχιστον σε τοπικό επίπεδο.

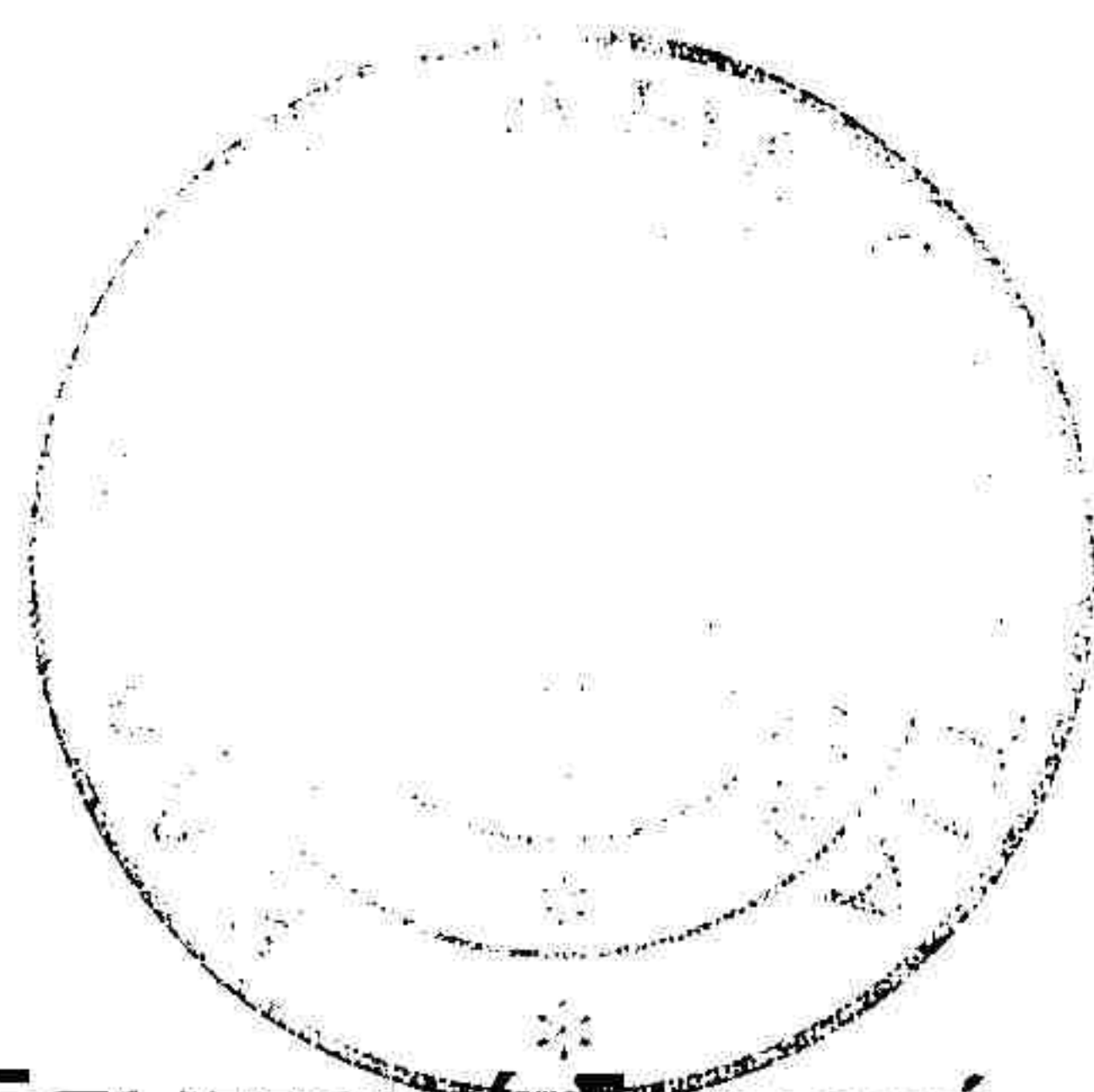
Ειδικότερα σύμφωνα με το 4971/27-06-2013 έγγραφο της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Πελοποννήσου, «Η διδασκαλία της Τσακωνικής διαλέκτου πραγματοποιήθηκε εκτός κανονικού εβδομαδιαίου προγράμματος διδασκαλίας από το σχολικό έτος 1992-93 έως και το σχ. έτος 1996-97 στο πλαίσιο υλοποίησης προαιρετικών προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων (σχετική η 4867/Γ2/28-8-1992 απόφαση του ΥΠΕΠΘ) με πρωτοβουλία του τότε διευθυντή και εκπαιδευτικών του Γυμνασίου Παραλίας Τυρού και ύστερα από έγκριση του Συλλόγου Διδασκόντων. Στην προσπάθεια συνέβαλαν και εξωσχολικοί τοπικοί παράγοντες που εξασφάλισαν και χρηματοδότηση για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων.

Από τότε και μέχρι το σχολικό έτος 2010-11 δε συνεχίστηκε η υλοποίηση του προγράμματος, καθώς δεν εκδηλώθηκε ενδιαφέρον για ανάληψη σχετικής πρωτοβουλίας εκ μέρους εκπαιδευτικών και μαθητών του Σχολείου. Τα δύο τελευταία σχολικά έτη (2011-12 και 2012-13) αναθερμάνθηκε το ενδιαφέρον της σχολικής κοινότητας και ήδη υλοποιούνται με επιτυχία προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων και δράσεις σχετικές με τη μελέτη, εκμάθηση και τη διάσωση της τσακωνικής διαλέκτου καθώς και της γενικότερης τσακωνικής πολιτισμικής παράδοσης αξιοποιώντας τις δυνατότητες του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου.

Η Διεύθυνση Δ.Ε. Αρκαδίας ενθαρρύνει την συνέχεια της προσπάθειας και στηρίζει με όλες τις δυνάμεις παρόμοιες πρωτοβουλίες».

Συμπληρωματικά διαβιβάζουμε σχετικό με το θέμα έγγραφο της Διευθύντριας του Γυμνασίου Παραλίας Τυρού Αρκαδίας, προς ενημέρωσή σας.

Συνοδευτικά: τρεις (3) σελίδες

ΑΠΡΙΒΕΣ/ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΣΤΑΜΕΝΟΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εσωτερική διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας
3. Δ/ση Σπουδών Β/θμιας Εκπ/σης
4. ΙΕΠ
5. Περιφερειακή Δ/ση Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης Πελοποννήσου
6. Τ.Κ.Ε.